

A VILÁG LEGNAGYOBB TANÓRÁJA 2025.

Az óravázlatot készítő pedagógus:	Szabon Márta
Az óravázlat címe:	Legyél te is vadállatmentő!
Az óravázlatot összefoglalója (2-5 mondat):	Az épített környezetben megsérült, védett, mentett vadállatok témakörén keresztül foglalkozunk a városi környezethez alkalmazkodott állatfajok környezeti veszélyforrásaival, a sérült egyedek mentőhelyi ellátásával, gyógykezelésével és a sikeresen felépült, megerősödött egyedek természetbe történő visszaengedésével. Az órát a sérülések megelőzésének és az egyéni cselekvési lehetőségeink megbeszélésével zárjuk. A témát a biológia vagy természettudomány tantárgy, Fenntarthatósági Témahét keretében javasoljuk feldolgozni.
Ajánlott korosztály:	(5-6.) 7-8. évfolyam
Időigény:	2 x 45 perc

Legyél te is vadállatmentő!

Tevékenység	Időtartam	Munkaformák, módszerek	Eszközök, mellékletek
I. A vadállatmentés és a természetvédelmi mentőközpontok létezése, tevékenysége			
1. 1. Bevezetés, fogalmak tisztázása, ráhangoló feladatok			
1) Vadállatmentés – mit jelent ez a tevékenység? 2) Milyen környezetben lehet ennek jelentősége? 3) Milyen fajokat érinthet? Asszociációs feladat: szavak, fogalmak gyűjtése egyénileg, amelyek a kérdések kapcsán a diákokban felmerülnek. A fogalmakat, kifejezéseket egyenként írják fel vastag filccel a post-it lapokra, majd helyezték el flipcharton/táblán.	6 perc	egyéni majd közös munka	post-it lapok, színes filcek, flipchart vagy tábla
Ezután az elhelyezett szavak, kifejezések csoportosítása, rendezése történik, amelyet a tanár mentorálása mellett közösen végez az osztály.	4 perc	frontális munka tanári összegzéssel	projektor, <i>Vadállatmentő ppt 1-3. dia</i>

A VILÁG LEGNAGYOBB TANÓRÁJA 2025.

Csoportosításra ötletek: pl. mely fajokat lehet menteniük a vadállatmentő központoknak, melyeket nem; milyen környezetből érkeznek elsősorban az állatok, honnan nem; stb. Beszéljük meg, mit tehetünk és mit nem, ha sérült állatot találunk.			Vadállatmentő ppt 4-6. dia
II. A téma feldolgozása: Alkalmazkodás az ember alkotta környezetekhez			
2.1. Az épített környezetek, mint élőhelyek és veszélyforrásaik			
A városi környezethez, az ember alkotta létesítményekhez való alkalmazkodás során egyes fajok élőhelyet, táplálékot találnak, de ugyanakkor veszélyt is jelentenek rájuk nézve az emberi tevékenységek. Milyen vadállatok élnek városokban? Milyen előnyük származhat ebből? Használjuk a letölthető állatkártyákat az egyes fajokról való gondolkodáshoz! https://zoobudapest.com/wp-content/uploads/2024/10/Vadallatmentes-allatkartyak.pdf	5 perc	frontális megbeszélés tanári összegzéssel	flip-chart vagy tábla projektor, Vadállatmentő ppt 7. dia
Pl. erdei fülesbagoly, szécinege, denevér, vörös mókus esetében mik az előnyök, és mik lehetnek a hátrányai a városi környezetnek? Mi veszélyeztetheti a városokba költözött vadállatokat? Gyűjtsünk példákat a veszélyforrásokra! Javasolt irodalom: https://www.turistamagazin.hu/hir/urbanizalodo-allatok-alkalmazkodnak-olykor-kockaztatnak	5 perc	frontális megbeszélés tanári összegzéssel	flip-chart vagy tábla projektor, Vadállatmentő ppt 7. dia
2.2. Honnan tudjuk, hogy egy vadállatnak segítségre van szüksége?			
Mi alapján tudjuk eldönteni, hogy egy mozdulatlan állatnak szüksége van-e segítségre? Javasolt irodalom: Tanári kézikönyv 18-20. oldalak	5 perc	frontális megbeszélés	1. számú melléklet

A VILÁG LEGNAGYOBB TANÓRÁJA 2025.

https://zoobudapest.com/wp-content/uploads/2024/10/Vadallatmentes-tanari-kezikonyv.pdf			
2.3. Milyen állatokat mentünk leggyakrabban?			
Ahhoz, hogy képet kaphassunk mely fajok sérülnek leggyakrabban a városi környezetben és kerülnek mentésre, nézzük meg a Fővárosi Állatkert Mentőközpontjának statisztikáit!	5 perc	frontális megbeszélés, adatelemzés	projektor, Vadállatmentő ppt 8. dia
Százalékszámítás: Nézzük meg az osztállyal az elmúlt 20 év leggyakrabban mentett fajait tartalmazó adatsort, majd készítsenek a gyerekek összegző táblázatot: a mentett állomány (20 év adatsora alapján) hány százalékát teszik ki a madarak, a hüllők vagy az emlősök?	10 perc	egyéni munka, százalékszámítás, frontális összegzéssel	kivetített kördiagram adatokkal 2. számú melléklet
Értelmezzük közösen a kapott eredményt.	5 perc	megbeszélés, korrekciók	
III. A mentőmunka folyamata			
3.1. Mi történik a mentőközpontba került állatokkal?			
Elevenítsük fel a diákat (2-3. dia) és a Tanári kézikönyv 18-20. oldalait! https://zoobudapest.com/wp-content/uploads/2024/10/Vadallatmentes-tanari-kezikonyv.pdf	5 perc	ismétlés	projektor, Vadállatmentő ppt 2-3. dia
A mentett állatok mindegyike állatorvosi vizsgálatra kerül, majd a sérülés típusától függően ellátást kap: műtéten esik át (pl. törött végtaggal érkező állatok), vagy csak fertőtlenítik és bekötik a sebét, vagy gyógyszeres kezelést kap. Az állatorvosi vizit után minden állatnak lesz kórlapja, és az ezen feljegyzett állatorvosi utasításnak megfelelően kerül ellátásra. Az állatok sérüléseinek kezelésén túl táplálni kell őket, és kondíciójukat is rendszeresen ellenőrzik az állatgondozó kollégák.	5 perc	frontális ismeretátadás	projektor, 3. számú melléklet fotói projektor, Vadállatmentő ppt 9. dia

A VILÁG LEGNAGYOBB TANÓRÁJA 2025.

Ezután 2 csoportra osztjuk az osztályt. Grafikon készítése Mindkét csoport egy sün kórlapjának súlymérési adatait ábrázolja grafikonon – kétféle adatsort tartalmazó kórlap van. Megnézzük, hogy van-e eltérés a kétféle grafikon között. Vajon mi okozhatja a két sün adatainak jelentős eltérését? Válasz: Előfordul, hogy az ősz végén még aktív sünt megtalálók „állatmentő” egész télen eteti az állatot, ami jelentős súlyfelesleget okozhat. A védett állatok otthoni, nem hozzáértő „mentésével” komoly kárt is okozhatunk az állatnak. A normál kondíciójú sün súlya kb. 700-800 gramm.	1 perc 10 perc 4 perc	csoportbontás egyéni munka frontális megbeszélés	4. számú melléklet
3.2. Mentett állatok történetei			
Csoportmunka 8 csoportra osztjuk a diákokat. A csoportok húznak egy-egy állatfotót. A kivetített állattörténetek közül minden csoport válassza ki a ki-húzott állatukra illő mentési történetet. A csoportok mutassák be állatukat a mentési történeten keresztül. Az egyes állatok mentési történetén keresztül beszélgetünk ezek általánosítható tanulságairól (problémák és veszélyforrások felismerése, a segítség módjai). Ehhez a Tanári kézikönyv 23-25. oldalain található részletesebb ismertető. https://zoobudapest.com/wp-content/uploads/2024/10/Vadallatmentes-tanari-kezikonyv.pdf	2 perc 8 perc 5 perc	csoportbontás csoportmunka, megbeszélés, reflektálás frontális megbeszélés	5. számú melléklet állatfotók (8 db), projektor, kivetített mentési történetek 6. számú melléklet

A VILÁG LEGNAGYOBB TANÓRÁJA 2025.

IV. Lezárás, konklúziók megfogalmazása			
4.1. Mit tehetünk a vadon élő állatok baleseteinek elkerüléséért?			
Összegezzük miért van szükség vadállatmentésre, és mit tehetünk, hogy a vadon élő állatok az épített környezetben ritkábban szenvedjenek sérüléseket. Az első óra elején készített post-it lapok átnézése, a téves feltételezések korrekciója. A megelőzés és az egyéni cselekvés lehetőségeinek megbeszélése.	5 perc	frontális beszélgetés, reflektálás tanári lezárással	projektor, Vadállatmentő ppt 10. dia

Források, ajánlott segédanyagok linkjei

A Fővárosi Állatkert oktatási segédanyagai a témában:

<https://zoobudapest.com/wp-content/uploads/2024/10/A5-Vadallatmentes-az-oktatasban.pdf>
<https://zoobudapest.com/wp-content/uploads/2024/10/Vadallatmentes-tanari-kezikonyv.pdf>
<https://zoobudapest.com/wp-content/uploads/2024/10/Vadallatmentes-fuzet-kozepiskolasoknak.pdf>
<https://zoobudapest.com/wp-content/uploads/2024/10/Vadallatmentes-tanari-segedlet-felso-tagozat.pdf>
<https://zoobudapest.com/wp-content/uploads/2024/10/Vadallatmentes-tanari-segedlet-also-tagozat.pdf>
<https://zoobudapest.com/wp-content/uploads/2024/10/Vadallatmentes-allatkartyak.pdf>

Angol nyelvű oktatási ötletek a témában:

<https://wildlifecenter.org/public-programs/educational-resources>

Fontos információk, praktikus tanácsok a vadállatok mentéséhez:

<https://madarmentok.hu/mentesi-utmutato/>
https://mme.hu/serult_madarat_talaltam

A hazai természetvédelmi mentőközpontok felsorolása:

<https://termeszetvedelem.hu/vedett-allatok-mentese/>

A VILÁG LEGNAGYOBB TANÓRÁJA 2025.

Legyél te is vadállatmentő!

1. számú melléklet

Mit tehetsz, ha madarat találsz? Figyeld meg környezetét, viselkedését, állapotát!

környezet	viselkedés		állapot			
	élénk	bágyadt	ép madár	sérült madár	csupasz fióka	tollas fióka
veszélyek (forgalom, ragadozók, macska, kutya...)		(borzolt tollak, gubbaszt, fekszik...) (próbáljunk vizet adni az állatnak, majd tegyük kis papírdobozba a szállításhoz)		(próbáljunk vizet adni az állatnak, majd tegyük kis papírdobozba a szállításhoz)	(fészekből kiesett fióka) (próbáljunk vizet adni az állatnak, majd tegyük kis papírdobozba a szállításhoz)	(fészket elhagyó fióka)
Vadállatmentő Központ	Hagyjuk ott!	Vadállatmentő Központ	Hagyjuk ott!	Vadállatmentő Központ	Vadállatmentő Központ	Hagyjuk ott!

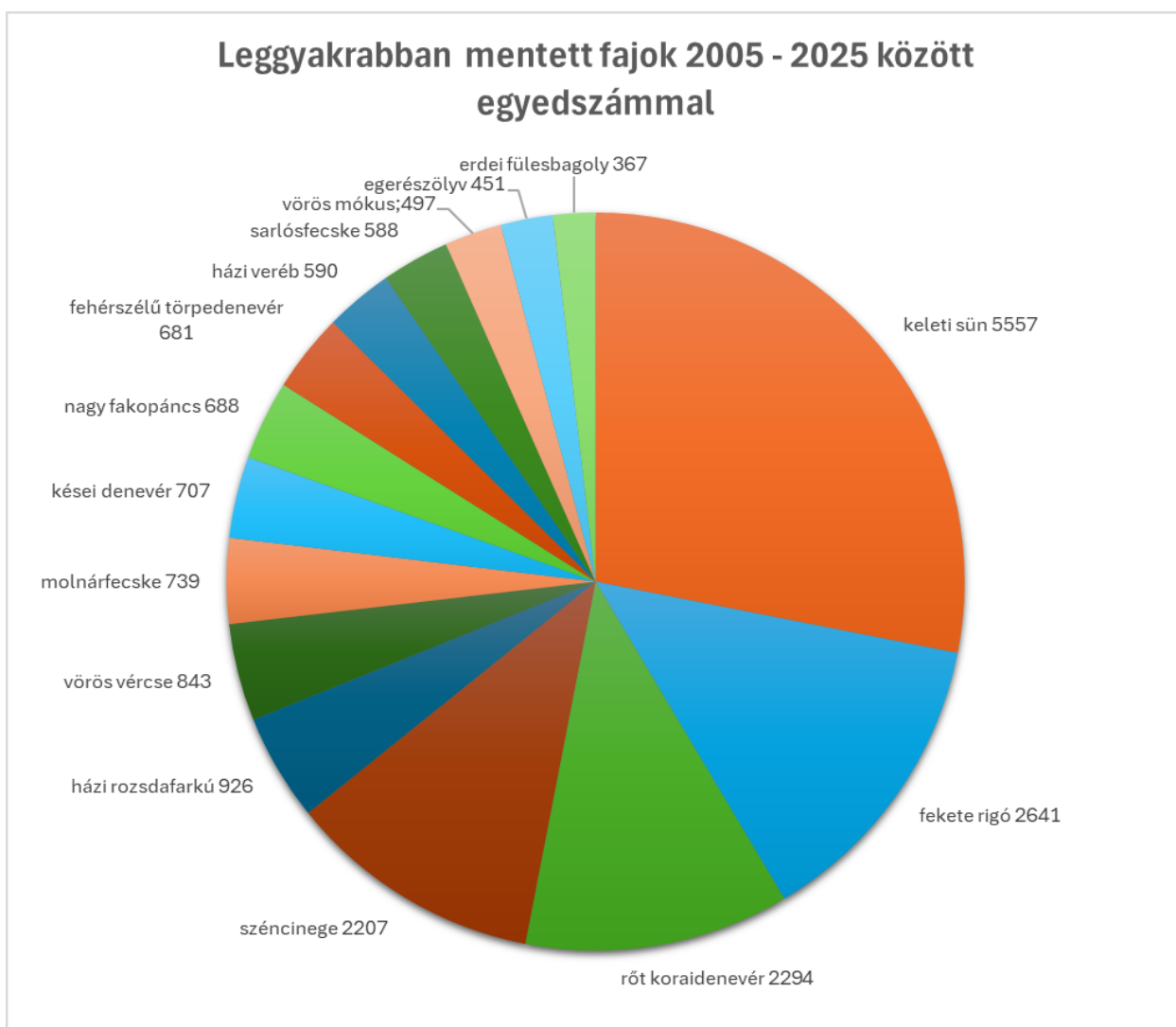
MIT TEHETSZ, HA DENEVÉRT TALÁLSZ? FIGYELD MEG A KÖRNYEZETÉT, A VISELKEDÉSÉT!

környezet / elhelyezkedés		viselkedés / állapot		
		Mozdulatlan.	Élénk, ép.	Láthatóan sérült, legyengült állat.
Veszélynek van kitéve (pl. forgalom, valami támadta, macska, kutya) vagy földön van.	Nincs veszélynek kitéve, nem a földön van.	Győződjünk meg róla, hogy nem csak alszik. Ha sérültnek, betegnek tűnik.	Ha nincs látható sérülése.	Próbáljuk dobozba tenni kesztyűvel vagy megfogás nélkül.
Vadállatmentő Központ	Hagyjuk ott!	Vadállatmentő Központ	Hagyjuk ott!	Vadállatmentő Központ

A VILÁG LEGNAGYOBB TANÓRÁJA 2025.

Legyél te is vadállatmentő!

2. számú melléklet

A VILÁG LEGNAGYOBB TANÓRÁJA 2025.

Legyél te is vadállatmentő!

3. számú melléklet

Elárvult fiókák gondozása, etetése

Állatorvosi vizsgálat

A VILÁG LEGNAGYOBB TANÓRÁJA 2025.

Madarak törött végtagjainak ellátása

Telelésből feliasztott denevér etetése és sérült teknős páncéljának befoltozása

Gyógyult ragadozómadarak szabadon engedése

A VILÁG LEGNAGYOBB TANÓRÁJA 2025.

Legyél te is vadállatmentő!

4. számú melléklet

VADÁLLATMENTŐ KÖZPONT KÓRLAP

Faj: Kelti süs (Erinaceus romanicus) Azonosító szám: 240819/1

Befogadás dátuma: 2024. 08. 19. Kor és ivar: ♂ adult

Behozó neve: —

Behozó adatai: — Hatósági megfigyelés alatt áll: IGEN / NEM

Megtalálás helye: — Megtalálás ideje: —

Körülzárás, jegyzetek: legyenek állapota

Beküldés, sérülés oka, fő probléma: —

Röntgenfelvétel ideje és eredménye: —

Súly	gramm	Dátum	Dátum	Beadás módja	Dózis	Gyógyszer	Időtartam
303g	2024. 08. 19.	08.20.	szájra	—	—	Téreghajtó	7 nap
412g	08.26.	08.28.	szájra	—	—	Téreghajtó	7 nap
410g	08.27.	09.05.	szájra	—	—	Immunerövidítő	16 nap
413g	08.28.						
366g	09. 01.						
354g	09. 02.						
413g	09. 17.						
468g	10. 14.						
563g	11. 10.						
678g	12. 18.						
680g	2025. 01. 24.						

Gyűrűszám: — Láb: L / R Gyűrű helye: Tibia / Tarsus

Gyűrűző neve: —

A kezelés vége: 2025. 03. 24. Mentés eredménye: 2025. 04. 03. elengedve

VADÁLLATMENTŐ KÖZPONT KÓRLAP

Faj: Kelti süs (Erinaceus romanicus) Azonosító szám: Sün Tanka

Befogadás dátuma: 2025. 03. 09. Kor és ivar: ♂ adult

Behozó neve: —

Behozó adatai: — Hatósági megfigyelés alatt áll: IGEN / NEM

Megtalálás helye: — Megtalálás ideje: —

Körülzárás, jegyzetek: Tibba használata elkerülendő

Beküldés, sérülés oka, fő probléma: Túlélési állapot

Röntgenfelvétel ideje és eredménye: —

Súly	gramm	Dátum	Dátum	Beadás módja	Dózis	Gyógyszer	Időtartam
1000g	2025. 03. 09.	03.10.	—	—	—	—	—
972g	03.10.	03.11.	—	—	—	—	—
945g	03.11.	03.12.	—	—	—	—	—
937g	03.12.	03.13.	—	—	—	—	—
924g	03.13.	03.14.	—	—	—	—	—
920g	03.14.	03.15.	—	—	—	—	—
915g	03.15.	03.16.	—	—	—	—	—
905g	03.16.	03.17.	—	—	—	—	—
895g	03.17.	03.18.	—	—	—	—	—
890g	03.18.	03.19.	—	—	—	—	—
887g	03.19.	03.20.	—	—	—	—	—
882g	03.20.	03.21.	—	—	—	—	—
890g	03.21.						

Gyűrűszám: — Láb: L / R Gyűrű helye: Tibia / Tarsus

Gyűrűző neve: —

A kezelés vége: 2025. 04. 01. Mentés eredménye: 2025. 04. 03. elengedve

Két süs kórlapja a grafikonkészítéshez

5. számú melléklet

Parlagi sas visszaengedés előtt

Sün elengedés előtt

A VILÁG LEGNAGYOBB TANÓRÁJA 2025.

Mocsári teknős

Kerecsensólyom fióka

Macskabagoly

Fekete rigó

Mókuskölyök etetése

Fecskék mentése

A VILÁG LEGNAGYOBB TANÓRÁJA 2025.

Legyél te is vadállatmentő!

6. számú melléklet

MENTETT ÁLLATOK TÖRTÉNETEI

Engem ősszel találtak, és háznál neveltek. Olyan sok ennivalót kaptam egész télen, hogy tavaszra több mint kétkilósra híztam. Annnyira kövér voltam, hogy még összegömbölyödni sem tudtam! Szerencsére ekkor behoztak az Állatkertbe, és itt fogyókúrára fogtak. Mikor egy kiló alá fogytam, visszavitték a természetbe.	A szél sodort ki az odúból, és mivel csak hathetes voltam, nem tudtam visszamászni. Egy plüssbagoly lett a barátom, vele aludtam, amíg végül elég nagy lettem a szabadon engedéshez.
Számunk drámaian megfogyatkozott az utóbbi években, így aztán minden egyes példányunknak örülnek. Amikor hazatérünk Afrikából, még előfordulhatnak nagy lehűlések. Emiatt nem repülnek a rovarok, így nem tudunk vadászni. Ez veszélyesen legyengít bennünket.	Leggyakrabban a páncélunk sérülése miatt szorulunk segítségre: bármilyen erős is a páncél, mégiscsak csontból van, így be is tud törni. Előfordul, hogy a kicsorbult teknőt az állatorvosoknak műgyantával kell megfoltozniuk.
Egy nagyfeszültségű oszlopra kihelyezett, bekamerázott fészekben keltem ki, de kiestem onnét, és a zuhanástól mindkét lábam eltört. A mentőközpont állatorvosainak hála nemcsak lábra álltam, de már a zsákmányt is meg tudom ragadni!	Igazi városi madarak vagyunk, így nem csoda, hogy gyakran kerülünk a mentőhelyre is. Sokszor azonban indekolasanul: ugyanis még teljes röpképességünk elérése előtt elhagyjuk a fészket, és elrejtőzünk a bozótban. Ám a szüleink a közelben vannak, és tovább etetnek minket, így nem szorulunk mentésre.
Rágcsáléknak kitett irtószerek mérgezték meg, de szerencsére idejében idekerültem, és az állatorvosok meggyógyítottak. Engedés előtt jeladóval szereltek fel, hogy a kutatók tudják, merre járok éppen, hol tartózkodom.	Elütött egy autó, és elájultam, de szerencsére megtaláltak, és behoztak ide, a mentőállomásra. Hetekig csak a plafont néztem, még a csőrömbe tett ételt sem tudtam lenyelni. Végül mégis rendbe jöttem, és azóta szabadon élek.